Gemeente Ameland

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
mevrouw drs. V.L.W.A. Heijnen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Onderwerp	Ons kenmerk	Telefoon	Datum	Verzonden
Advies gemeente Ameland naar aanleiding van adviesaanvraag Wagenborg Passagiersdiensten B.V.	DIR/TI	(0519) 555 555	12 juni 2023	13 juni 2023

Geachte heer van Langen en mevrouw Heijnen,

Op 7 juni ontvingen wij de (spoed) adviesaanvraag van Wagenborg Passagiersdiensten (hierna: WPD), naar aanleiding van het verzoek aan de Staatssecretaris van I&W over de aanpassing van de dienstregeling van de veerdienst naar Ameland en Schiermonnikoog van 26 mei 2023.

Wij betreuren het dat de gemeente niet vooraf is betrokken bij de gedachtevorming over het verzoek aan de Staatsecretaris. Deze adviesaanvraag, twee weken na indiening van het verzoek bij de staatssecretaris, voelt voor ons als mosterd na de maaltijd. Ook lezen wij in de adviesaanvraag details die niet in het verzoek aan de Staatssecretaris staan en deels ook met elkaar in tegenspraak zijn. Omdat het advies gevraagd wordt op het reeds verzonden verzoek sturen wij onze reactie tevens aan staatssecretaris van het Ministerie van I&W Mevrouw Heijnen, zodat onze reactie betrokken kan worden bij de afwegingen voor het nemen van een besluit over het verzoek. Hieronder geeft het college zijn advies.

Grote impact
WPD stelt een zeer ingrijpende aanpassing van de dienstregeling voor. De voorgenomen aanpassing heeft grote impact op de leefbaarheid en economie van het eiland. De bereikbaarheid van het eiland loopt aanzienlijk terug, zowel voor passagiers als voor voertuigen. Dit raakt alle eilander bewoners, bedrijven en bezoekers, en in het bijzonder groepen als leerlingen, forenzen of mensen die om dringende redenen (begrafenis, ziekenhuisbezoek etc.) van en naar het eiland moeten. Het is voor de leefbaarheid op Ameland van groot belang om de dienstregeling zoveel mogelijk in stand te houden en zorg te dragen dat de veerboot veilig kan varen.

Reflectie op Marin-rapport
Wij hebben als bijlage bij de brief van 26 mei kennisgenomen van het rapport van Marin. De inhoudelijke afwegingen over vaarwegafmetingen laten wij aan de professionals. Wij lezen in het Marin-rapport een worst-case aanpak over de benodigde afmetingen van de vaargeul. Hierop kan meer nuance aangebracht worden, door verschillende delen van de vaarroute apart te beschouwen en omstandigheden waarin gevaren moet worden in de analyse te betrekken. WPD geeft in de adviesaanvraag ook aan met Rijkswaterstaat nader onderzoek te doen. Het college

Jelmeraweg 1
9162 EA
Ballum-Ameland
Tel. 0519-555555
Fax 0519-555599

Postadres:
Postbus 22
9160 AA
Hollum-Ameland

info@ameland.nl
www.ameland.nl

verzoekt, ook tussentijds, geïnformeerd te worden over de voortgang en de resultaten van het onderzoek.

De adviesaanvraag
WPD vraagt om een positief advies op:

1. De voorgestelde wijziging van de dienstregeling
2. Het handhavingsverzoek voor enkelvoudig gebruik van de geul en een inhaalverbod voor alle schepen

Voorstel dienstregeling
Zoals gezegd heeft de wijziging van de dienstregeling een grote impact. De algehele indruk die het college heeft bij het verzoek is dat er een vérgaand verzoek gedaan wordt en dat wordt voorgesteld om gedurende de periode te versoepelen als dat kan. Het college heeft geen beeld bij de proportionaliteit van het voorstel. Is de veiligheid ook te borgen met andere, mogelijk minder ingrijpende maatregelen? In de brief aan het ministerie en in de adviesaanvraag zijn geen uitgewerkte alternatieven die tegen elkaar zijn afgewogen. WPD noemt op pagina 12 en 13 van de adviesaanvraag enkele mogelijkheden met de redenen waarom WPD die niet of niet geheel inzet.

Het college constateert dat de zorgelijke staat van de vaargeul al jaren bekend is en dat er met de inspanning van alle betrokken partijen gedurende die hele periode adequaat gevaren wordt, tot op de dag van vandaag. Wij zien ook dat de geul verslechtert, dat dit de vaart bemoeilijkt en dat een toekomstbestendige oplossing dringend nodig is. Het incident dat WPD noemt is onderwerp van discussie en nader onderzoek. Net als bij andere incidenten moet heel voorzichtig gedaan worden met het trekken van conclusies, als de oorzaken (nog) niet geheel duidelijk zijn. Zoals gezegd kan het college op grond van het voorliggende niet beoordelen of de voorgestelde maatregelen de enige en minst impactvolle oplossing is op dit moment.

Wij constateren ook dat een aantal maatregelen die de impact van de voorgestelde wijziging in de dienstregeling kunnen verminderen nog niet zijn uitgewerkt of niet worden genomen. Hierop komen wij later in ons advies terug. Wij constateren dat het voorstel tot wijziging van de dienstregeling alleen voor het jaar 2023 geldt en dat WPD voorstelt om het Vervoersplan 2024 op de huidige dienstregeling te baseren, terwijl er in het voorstel op geen enkele wijze duidelijk wordt wat voor het einde van 2023 verandert aan de staat van de vaargeul.

Wij constateren dat in het voorstel niet geanticipeerd wordt op de maatschappelijke gevolgen van de verandering in de dienstregeling, zoals parkeervoorzieningen bij Holwerd, aansluiting busdiensten en vervoersvoorzieningen bijvoorbeeld ten behoeve van leerlingenvervoer, aanpassingen in verband met grotere groepen wachtenden als gevolg van vertragingen, regelingen voor eilanders die bijvoorbeeld in verband met een begrafenis of ziekenhuisbezoek of andere zorgvraag op korte termijn met een auto naar de vaste wal moeten. Omboekingen en annuleringen van de overtocht kunnen financiële gevolgen hebben voor ondernemers op het eiland, die geconfronteerd zullen worden met annuleringen van reserveringen van vakantieonderkomens.

Begrijpelijkerwijs is er veel onrust ontstaan onder de eilander bevolking en bedrijven.
Eilanders zijn geheel afhankelijk van de veerverbinding voor de verbinding met de wal. WPD geeft in de antwoorden op vragen van het consumentenplatform aan dat er geen voorrangsregeling voor eilanders is. Gelet op de grotere bezetting van de boten met auto's, moeten eilanders een mogelijkheid hebben om op korte termijn een overtocht te reserveren. Wij zijn van mening dat er wel een voorrangsregeling moet zijn. Ook voor de capaciteit van voertuigen is een vastgelegde prioriteitsvolgorde op zijn plaats, waarbij personen en bedrijven die van de veerverbinding afhankelijk zijn adequate prioriteit krijgen.

Wij constateren dat de voorgestelde dienstregeling uitgaat van een 60 minutencyclus voor het varen tussen Nes en Holwert en laden en lossen. Deze cyclus wordt op dit moment al structureel niet gehaald, de gemeente vraagt in zijn adviezen al sinds 2017 om een 75 minutencyclus. Met de toename van het aantal auto's en passagiers op de boten en de afhankelijkheden tussen afvaarttijdstippen tussen boten die mogelijk in een treintje gaan varen, zullen de vertragingen verder toenemen. Zeker de betrouwbaarheid van de snelboot zal hierbij ernstig in het geding komen.

Gezien bovenstaande overwegingen, de vele onduidelijkheden, en gezien het feit dat wij daardoor de proportionaliteit van het voorstel niet kunnen beoordelen, is ons advies om de voorgestelde dienstregeling niet in te laten gaan.

Handhavingsverzoek exclusief gebruik vaarweg
Wagenborg Passagiersdiensten heeft tevens een verzoek aan de staatssecretaris gedaan (pagina 9) om te handhaven dat op momenten dat de dienstregeling van kracht is *'eenrichtingsverkeer in te voeren en een inhaalverbod in te stellen waarbij de veerboot van Wagenborg en overige vormen van personenvervoer als mede de ondersteuning daarvan [..]uit het oogpunt van bereikbaarheid altijd voorrang krijgt'.* In de laatste zin van de alinea verengt WPD dit tot *de veer- en sneldienst.* Het gemeentebestuur heeft daarover de volgende opmerkingen.
Ten eerste zijn 'overige vormen van personenvervoer' naar mening van het gemeentebestuur niet exclusief schepen van Wagenborg.
Ten tweede, en nog belangrijker, vinden wij een exclusief alleenrecht voor het gebruik van de vaargeul voor een groot deel van de dag niet proportioneel en onwenselijk. De vaarweg moet ook ten dienste staan van andere gebruikers. Zeker ten behoeve van vervoer bij calamiteiten, of urgente zaken als het vervoer van hulpverleners, wetshandhavers en anderen die dringend van of naar het eiland moeten.
Ten derde: wat is de juridische basis om te handhaven op enkelvoudige vaart van *de veerboot van Wagenborg en overige vormen van personenvervoer als mede de ondersteuning daarvan.* De Waddenzee is openbaar vaarwater, waar ieder met goed zeemanschap conform het BPR gebruik van mag maken.
Ten slotte heeft het college het beeld dat er genoeg perioden zijn, bijvoorbeeld bij hoog water dat er voldoende water is om medegebruik veilig te laten plaatsvinden.

Wij verzoeken de Staatssecretaris om dit voorstel af te wijzen en geven Wagenborg Passagiersdiensten in overweging om dit verzoek in te trekken en in plaats daarvan met betrokken partijen in gesprek te gaan over de borging van een veilige vaart.

Gelet op het belang van de dienstregeling voor de eilanden vragen wij de staatssecretaris dringend om, voordat een beslissing wordt genomen over het voorstel, een gesprek met de gemeenten, de staatssecretaris en de coördinerend minister voor Waddenzaken te plannen om tot een volledige afweging van de maatschappelijke gevolgen van de beslissing te komen.

Hoogachtend,
het college van de gemeente Ameland

Leo Pieter Stoel
Burgemeester

Iwan Valk
Secretaris-directeur